

Kondratska L. A.

MODERN DISCOURSES OF SCHOOL ARTISTIC DIDACTICS

The article pointed out essence, principles, methods and stages of realization of substantive soteriological strategy of artistic didactics. Characteristics of epistemological status and methodological grounds for pupils' cognition of essence in the context of definite separation between philosophical and humanitarian discourse is done. It is clarified vectors and abilities of perfect responsibility of a cognitive person, it is analysed theory of essential interpretation and methodological application of artistic education; it is revealed contents and stages of development of epistemological competence of pupils.

Ways of implementation of pedagogy of piety, in particular substantive epistemic strategy of personal development of a future teachers of art have been considered in the article. Characteristics of epistemological status and methodological grounds for future specialists' cognition of essence in the context of clear demarcation between philosophical and humanitarian discourses could be very useful. Effective pedagogical conditions to carry out experiment in order to verify mentioned statements (to make decent and intellectual surrounding of seeking the truth; to motivate epistemological self-correction of participants of pedagogical interaction; to provide free self-defining and to activate future specialists' personal resources; to perform epistemological concept in teaching professional subjects) have been described. The main aims are to show contemporary vectors and to motivate teachers of art.

Keywords: artistic didactics, models of semantic and hermeneutical didactic, pedagogical narrative, synectics, skribing, coaching, individual learning styles.

УДК 81'243'42:371.3

Бронетко І. А.*

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ
АНГЛОМОВНОЇ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ЕЛЕКТРОННОГО ПІДРУЧНИКА**

У статті розглядаються методичні рекомендації формування англомовної лінгвосоціокультурної компетенції учнів старшої школи засобами електронного підручника. Акцентується увага на важливості використання автентичних текстів для формування англомовної лінгвосоціокультурної компетенції учнів старшої школи засобами електронного підручника; розглядаються мовна та мовленнєва компетенції; формування англомовної лінгвосоціокультурної компетенції здійснюється на основі розробленої моделі навчання, яка включає три взаємопов'язаних етапи: лінгвістичний, ситуативний, інтегративно-творчий. Розписано методіку роботи з електронним підручником для формування англомовної лінгвосоціокультурної компетенції учнів старшої школи.

Ключові слова: англомовна лінгвосоціокультурна компетенція, автентичні матеріали, електронний підручник, мовна компетенція, мовленнєва компетенція, методичні принципи, дидактичні принципи.

Сучасна методика викладання іноземних мов орієнтується на комунікативний підхід. Метою навчання іноземних мов у старшій школі є досягнення учнями іншомовної комунікативної компетенції на пороговому рівні (термін Ради Європи) [4, с. 18], тобто здібності реальної готовності школярів здійснювати іншомовне спілкування і добиватися взаєморозуміння з носіями іноземної мови [2, с. 3].

Учені відмічають, що процес засвоєння іноземної мови і подальше його застосування програмуються як міжкультурна комунікація, тобто «як діалог культур» (термін В. Біблера) [3, с. 9].

Оволодіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування неможливе без паралельного вивчення відповідної культури. «Якщо розуміти під культурою все, що робить та думає нація, то мова фіксує, саме як ця нація думає», – зазначає

© Бронетко І. А.

Е. Азимов [1, с. 195]. Культура, на думку G. Brown, – це контекст, усередині якого ми існуємо, думаємо, відчуваємо і спілкуємося один з одним. А. Hirsh під культурою країни, мова якої вивчається, розуміє особливе поєднання знань і досвіду, що дозволяє учням бути адекватними учасниками міжкультурної комунікації [5, с. 107].

Доцільність паралельного вивчення мови та культури доводиться в роботах багатьох учених, таких як О. Бирюк, Н. Бориско, Є. Верещакін, І. Воробйова, Н. Гальскова, Л. Голованчук, А. Гордєєва, А. Іванова, Н. Ішханян, О. Коломінова, В. Костомаров, С. Могилевцева, Ю. Пассов, В. Сафонова, М. Фаєнова, В. Фурманова, М. Вуган, L. Damen, C. Kramsch, G. Neuner, B. Tomalin, G. Zarate та інші. Досягнуто вагомих результатів: проблема паралельного вивчення мови та культури в учнів загальноосвітньої досліджується І. Воробйовою, Л. Голованчук, А. Гордєєвою, О. Коломіновою, у студентів вищих навчальних закладів – О. Бирюк, С. Могилевцевим, Л. Рудаковою, О. Селівановою, В. Топаловою, М. Фаєновою. Проте, як свідчить проведений аналіз наукової літератури, увагою більшості науковців оминається питання формування лінгвосоціокультурної компетенції в учнів основної школи. Лише в роботі Л. Голованчук ідеться про можливість та необхідність формування культурно-країнознавчої компетенції як складника соціокультурної компетенції учнів основної загальноосвітньої школи.

Лінгвосоціокультурна компетенція визначається нами як цілісна система вмій використовувати знання мови, країнознавчі та фонові знання про національні традиції, норми й цінності національної культури, специфіку вербальної та невербальної поведінки, яка прийнята в певній культурі, звичаї та факти країни, мова якої вивчається, лінгвокраїнознавчий мінімум словникового запасу мови, що в сукупності надає учням можливість досягати в такий спосіб повноцінної комунікації.

Компонентами лінгвосоціокультурної компетенції вважаємо мовну, мовленнєву, лінгвістичну, текстову, соціокультурну, соціолінгвістичну, країнознавчу компетентності.

Питання про лінгвосоціокультурний аспект навчання іноземних мов знайшло теоретичне обґрунтування в працях багатьох учених (М. Аріян, Є. Верещакін, І. Воробйова, Н. Гез, М. Євтух, І. Зимня, Н. Ішханян, В. Костомаров, О. Леонтьєв, Ю. Пассов).

Для формування АЛСКК учнів старшої школи важливо на заняттях використовувати автентичні тексти. Під автентичним текстом ми розуміємо текстові матеріали, які використовуються в реальному житті тих країн, в яких вони були створені для населення, що говорить мовою цієї країни. До таких текстів відносимо справжні літературні, образотворчі, музичні твори, газетні або літературні статті, предмети реальної дійсності (одяг, меблі, посуд тощо) та їх ілюстративне зображення, особисті листи, анекдоти, уривки зі щоденників підлітків, рекламу, кулінарні рецепти, казки, інтерв'ю, науково-популярні та країнознавчі тексти.

Електронний підручник ще не був предметом дослідження для формування АЛСКК. Мета статті – схарактеризувати методику формування англomовної лінгвосоціокультурної компетенції засобами електронного підручника.

З метою забезпечення ефективного формування англomовної лінгвосоціокультурної компетенції (АЛСКК) учнів старшої школи слід будувати навчальний процес з урахуванням дидактичних (послідовності й систематичності, активності, індивідуалізації, творчості, наочності) та методичних (комунікативності, автентичності навчального матеріалу, доступності, технічного інформаційно-комунікаційного забезпечення) принципів.

За принципом комунікативності процес формування АЛСКК організовується як реальна комунікація, яка може виникати в будь-якій сфері діяльності людини.

Важливим в організації навчання АЛСКК є принцип автентичності навчальних матеріалів.

Принцип доступності надає можливість: вибирати основне, суттєве в емпіричному компоненті змісту (властивості, ознаки, функції); забезпечувати відповідність обсягу домашнього завдання встановленим нормам; надавати диференційовану допомогу учням у навчанні; установлювати обсяг знань і темп навчання з урахуванням реальних можливостей учнів.

Формування АЛСКК учнів старшої школи доцільно здійснювати на основі компетентнісного, особистісно-діяльнісного, комунікативного, лінгвістичного, текстоцентричного та соціокультурного підходів.

З урахуванням компетентнісного підходу формування АЛСКК включає формування мовних, мовленнєвих компетенцій, лінгвістичної, текстової, соціокультурної та країнознавчої компетенцій.

Відповідно до особистісно-діяльнісного підходу враховуються індивідуально психологічні особливості учнів старшої школи, їх потреби та інтереси.

З урахуванням основних положень комунікативного підходу процес навчання АМ наближено до процесу реальної комунікації, де моделюються ситуації соціокультурної та соціально-побутової сфер. Використання текстоцентричного підходу у формуванні АЛСКК учнів сприяє підвищенню пізнавального інтересу школярів до предмета, розвитку креативності мислення.

Відповідно до соціокультурного підходу АЛСКК забезпечує ефективну діяльність учнів в іншомовній інокультурі.

На основі аналізу психолого-педагогічної та методичної літератури уточнено структуру АЛСКК учнів старшої школи. Згідно з компетентнісним підходом у структурі АЛСКК виділено мовну, мовленнєву, лінгвістичну, текстову, соціокультурну та країнознавчу компетенції.

Складовими мовної компетенції визначаємо фонетичну, граматичну та лексичну компетентності. До складу мовленнєвої компетенції включаємо компетенцію в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі. Лінгвістична компетенція містить семантичні, синтаксичні, морфологічні, фонетичні та лексичні знання. Соціокультурну компетенцію трактуємо як комплекс соціокультурних знань, навичок та вмінь, оволодіння якими забезпечує здатність учнів розрізняти специфіку культурної та мовленнєвої поведінки носія мови, виокремлювати соціокультурний контекст в іншомовному мовленні.

Формування АЛСКК учнів старшої школи рекомендується здійснювати на основі розробленої моделі навчання, яка включає три взаємопов'язаних етапи – лінгвістичний, ситуативний, інтегративно-творчий.

Виходячи з того, що учні старших класів загальноосвітніх шкіл для формування англomовної лінгвосоціокультурної компетенції мають навчитися читати тексти з автентичних джерел, відтворювати отриману з них інформацію в діалогічному й монологічному мовленні, у ситуаціях соціокультурної спрямованості, метою першого етапу було оволодіння фонетичною, лексичною, граматичною компетенціями для подолання і зняття труднощів формальної сторони мовлення, які б гальмували процес навчання. На першому етапі необхідно формувати фонетичну компетенцію через опанування правил нормативної вимови звуків, слів, формування навичок сприймання та нормативного озвучення ізолюваних лексичних одиниць та словосполучень з ними, а також лінгвістичних умінь сприйняття та нормативної вимови речень з цими ж мовними одиницями. Фонетичні знання набуваються шляхом почергового озвучування слів, фонетичні навички формуються шляхом прослуховування слів, що вивчалися, їх повторення за носієм мови (програма електронного підручника в ізолюваному вигляді і в словосполученнях). Якість набутих знань варто перевіряти шляхом диференціації та впізнання ізолюваних фонетичних явищ, трансформації та підстановки фонетичних явищ, складання монологів і діалогів з теми заняття з використанням нових і засвоєних раніше фонетичних явищ.

На цьому ж етапі необхідно сформувавши лексичну компетенцію через надання знань сутності ізолюваних лексичних одиниць (ЛО), формування навичок сприйняття та відтворення цих же ЛО у словосполученнях та розвиток умінь читати речення й тексти з раніше вивченими ЛО. Набуття лексичних знань здійснюється шляхом відтворення окремих ЛО рідною мовою при їх сприйнятті англійською (рецептивні знання) та англійською при їх сприйнятті рідною мовою (репродуктивні знання). Лексичні навички формуються шляхом запам'ятовування словосполучень і речень зі словами, що вивчалися, їх перекладу на рідну мову, продукування власних словосполучень і речень на основі доповнення та розширення наданих зразків, а також перекладу з іноземної рідною та навпаки. Якість набутих знань перевіряється шляхом прямого і зворотнього перекладу окремих слів, заповнення пропусків у реченнях, знаходження відповідників, написання коротких монологів та діалогів з використанням нових мовних явищ.

На лінгвістичному етапі доречно також сформувавши граматичну компетенцію через надання знань з правил граматики, формування навичок сприйняття та відтворення граматичних структур, що вивчалися. Набуття граматичних знань відбувається шляхом відтворення окремих граматичних одиниць рідною мовою при їх сприйнятті англійською (рецептивні знання) та англійською мовою при їх сприйнятті рідною (репродуктивні знання). Формування граматичних навичок здійснюється шляхом виділення в тексті граматичних структур, їх перекладу рідною мовою, продукування власних речень на основі доповнення та розширення наданих зразків, а також їх перекладу з іноземної рідною та навпаки, структурами та лексичними одиницями, що вивчалися, та їх продукування в процесі розширення, уточнення та доповнення інформації. Якість набутих знань перевіряється шляхом розпізнавання граматичних структур у реченні, перекладу речень, виконання лексико-граматичних текстів (альтернативні, перехресні, на заміну), написання коротких монологів та діалогів з використанням нових мовних явищ.

На цьому етапі значна увага має приділятися зняттю лексико-граматичних труднощів при читанні, аудіюванні автентичних текстів. Для досягнення цієї мети доречно: відпрацювати нормативну вимову окремих ЛО, нормативну вимову зв'язних за змістом ЛО на рівні словосполучення, речення, семантизацію окремих ЛО, зв'язних за змістом лексико-граматичних одиниць на рівні словосполучення та речення.

На другому етапі необхідно спрямувати методичні дії на навчання учнів спілкування на базі тематичних ситуацій. Для досягнення цієї мети в учнів доречно розвивати рецептивні передмовленнєві вміння через: 1) читання текстів, діалогів; 2) демонстрацію прочитаного у вигляді його переказу, діалогів, що складаються учнями на основі прочитаного змісту з додаванням реплік, які не вносять зміни до змісту. Тексти з культурознавчою тематикою та діалоги з соціокультурної тематики є засобами навчання. Рівень розвитку цього вміння перевіряється за допомогою тестів на розуміння змісту прочитаного.

Для досягнення цієї ж мети в учнів доречно розвивати репродуктивні передмовленнєві вміння через: 1) відтворення змісту прочитаних текстів; 2) виклад змісту тексту після аудіювання; 3) драматизацію змісту у вигляді монологів, діалогів. Це вміння можна розвивати, використовуючи такі засоби навчання, як питання, що деталізують слова та словосполучення, опори з наочності, що розкривають зміст прочитаних і прослуханих текстів і діалогів за соціокультурною тематикою.

Розвиток продуктивних передмовленнєвих умінь відбувається через складання діалогів та монологів за змістом з опорою на: а) деталізуючі питання, б) ключові питання, в) деталізуючі слова і словосполучення, г) ключові слова і словосполучення, д) візуальні опори, які поступово розкривають зміст комунікації. Уміння такого рівня розвивається за допомогою різновидів наочності. Рівень розвитку цього вміння

перевіряється тестами, які визначають якість мовної та мовленнєвої підготовки учнів у продукованих ними діалогах і монологів.

На цьому ж етапі варто навчити учнів усному спілкуванню на основі випадкових непередбачених обставин. Для досягнення цієї мети розвивається реально-мовленнєве вміння першого рівня складності, яке складається з драматизації розмови на основі непередбаченого повідомлення, ситуації, що виникає, розмови і розвивається: 1) завдяки швидкій мовленнєвій реакції на мовленнєві стимули, що поступово ускладнюються; 2) через продукування мовленнєвих стимулів, що поступово ускладнюються; 3) через драматизацію переговорів, що виникають на основі різних обставин. Рівень розвитку цього вміння варто перевіряти за допомогою тестів на адекватність мовленнєвої поведінки учасників діалогічного спілкування.

Реально-мовленнєве вміння другого рівня складності доречно реалізувати через драматизацію розмови на основі повідомлення, що спонтанно виникає. Це вміння розвивається шляхом прослуховування повідомлення новини і драматизації відповідних розмов без попередньої підготовки. Рівень розвитку цього вміння варто оцінювати за допомогою тестів, що виявляють ступінь виявлення реакції на сприйняту інформацію.

Реально-мовленнєві вміння третього рівня складності виявляються в драматизації розмови про спонтанні побутові проблеми з соціокультурної тематики. Вміння цього рівня доречно розвивати шляхом драматизації полілогів на основі сюжету побутової соціокультурної проблемної ситуації. Рівень розвитку цього вміння можна оцінити за допомогою тестів, що перевіряють культуру мовлення комунікантів.

Інтегративно-творчий – третій етап – необхідно спрямувати на розвиток: 1) рецептивно-інтегративного вміння шляхом читання текстів з електронного підручника шляхом монологічного та діалогічного відтворення змісту набутої інформації. Контроль рецептивно-інтегративних умінь доречно здійснювати за допомогою тестів, що визначають адекватність реплік, відтворених учасниками полілогу до змісту прочитаної інформації; 2) аналітико-інтегрованого вміння шляхом пошуку додаткової інформації в мережі Інтернет та її систематизації. Контроль розвитку цього вміння здійснюється за допомогою тестів, що визначають смислову відповідність самостійно підбраного матеріалу з додаткових джерел тому, що вивчається; 3) трансформаційно-інтегрованих умінь шляхом уведення додаткової інформації в навчальні тексти і створення таким чином вторинних інформаційно розширених текстів. Контроль розвитку вміння здійснюється за допомогою тестів, які визначають кількість і змістову якість додатково введеної інформації.

На кожному з етапів необхідно використовувати відповідно розроблену систему вправ. Дослідно-експериментальне навчання варто розпочати з проведення вчителем вступного заняття, у процесі якого він ознайомив учнів з метою й завданням дисципліни, структурними особливостями електронного підручника (ЕП).

На початку першого заняття учням необхідно зареєструватися в ЕП для подальшої ідентифікації, що дасть змогу надалі здійснювати аналіз виконаних вправ, контроль за регулярністю відвідування, а також захист від спамерів. Після реєстрації учням доречно представити першу сторінку ЕП, що містить структурний зміст ЕП у боковій панелі й у центрі гіпертекстової сторінки. Зміст ЕП, розташований у центрі гіпертекстової сторінки, призначений для початкового ознайомлення зі змістом дисципліни, для цілісного її сприйняття, а зміст у боковій панелі слугуватиме постійним провідником учнів під час вивчення будь-якої теми, що дозволяє легко орієнтуватися в змісті ЕП і швидко переходити на іншу гіпертекстову сторінку. Після ознайомлення з передмовою до ЕП учням необхідно запропонувати прочитати інструкцію для користувачів програмним продуктом, у якій подано методичні рекомендації стосовно правил роботи зі змістом ЕП, основні функції, мультимедійні можливості. Докладне ознайомлення з усіма правилами роботи з ЕП допоможуть учням самостійно ознайомитися зі структурою і змістом ЕП.

Важливо також ознайомити учнів з додатковою частиною ЕП, що містить методичні рекомендації до виконання самостійних робіт, список рекомендованої літератури, словники, короткий граматичний довідник. Учитель має наголосити на тому, що в процесі роботи з ЕП в учнів є постійна й швидка можливість звертатися до додаткової частини ЕП засобами гіперпосилань. Також учні мають отримати інформацію про те, що ЕП можна користуватися як у мережі Інтернет, так і локально, адже обмежена версія ЕП не позбавляє їх інтерактивної взаємодії з одногрупниками на заняттях і дає змогу використовувати засоби електронної пошти в межах аудиторії.

Після самостійного ознайомлення зі структурою ЕП учням варто запропонувати пройти вхідне тестування, метою якого стане визначення початкового рівня англомовної лінгвосоціокультурної компетенції.

Після виконання тестових завдань учителю необхідно повідомити учням тему вступного заняття, запропонувати відкрити потрібну гіпертекстову сторінку й продемонструвати зручну розбивку теми на окремі компоненти (гіпертекстові сторінки), різні системи сприйняття інформації, ознайомити з гіпертекстовими посиланнями як додатковим джерелом основної навчальної інформації; повідомити і показати на конкретних прикладах різні види практичних завдань та ознайомити з формами й засобами їх контролю.

Дотримання всіх зазначених умов в комплексі дозволяє забезпечити високий рівень сформованості АЛСКК учнів старшої школи. Це може бути доведене в подальших наукових пошуках.

Література:

1. Азимов Э. Г. Словарь методологических терминов (теория и практика преподавания языков) / Э. Г. Азимов, А. Н. Шукин. – Санкт-Петербург : Златоуст, 1999. – 333 с.
2. Барышников Н. В. Использование аутентичных видеодокументов в профессиональной подготовке учителей иностранных языков / Н. В. Барышников, Г. Г. Жоглина // Иностран. яз. в шк. – 1998. – № 4. – С. 88-92.
3. Библер В. С. Культура. Диалог культур (Опыт определения) / В. С. Библер // Вопросы философии. – 1989. – № 6. – С. 9.
4. Common European Framework of Reference for languages : Learning, Teaching, Assessment / Ed. Milanovic, M] – Cambridge : Cambridge University Press, 2001 – 276 p.
5. Hirsh A. D. The Dictionary of Cultural Literacy: What Every American Needs to Know. Boston, 1988.

Бронетко И.А.

МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ФОРМИРОВАНИЮ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ ЛИНГВОСОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ УЧЕНИКОВ СТАРШИХ КЛАССОВ С ПОМОЩЬЮ ЭЛЕКТРОННОГО УЧЕБНИКА

В статье рассматриваются методические рекомендации по формированию англоязычной лингвосоциокультурной компетенции учащихся старших классов средствами электронного учебника. Акцентируется внимание на важности использования аутентичных текстов для формирования англоязычной лингвосоциокультурной компетенции учащихся старших классов средствами электронного учебника; рассматриваются языковая и речевая компетенции; формирование англоязычной лингвосоциокультурной компетенции осуществляется на основе разработанной модели обучения, которая включает три взаимосвязанных этапа: лингвистический, ситуативный, интегративно-творческий. Разработана методика работы с электронным учебником для формирования англоязычной лингвосоциокультурной компетенции учащихся старших классов.

Ключевые слова: англоязычная лингвосоциокультурная компетенция, аутентичные материалы, электронный учебник, языковая компетенция, речевая компетенция, методические принципы, дидактические принципы.

Bronetko I.A.

METHODICAL RECOMMENDATIONS FOR FORMING OF ENGLISH LINGUAL
SOCIAL CULTURAL COMPETENCE OF PUPILS OF SENIOR FORMS
WITH THE HELP OF ELECTRONIC TEXTBOOK

The article is devoted to methodical recommendations for forming of lingual social cultural competence of pupils with the help of electronic textbook. The attention is paid to importance of using of authentic texts for forming and formation of English lingual social cultural competence of pupils of senior forms by means of electronic textbook; it is defined language and speech competences; English lingual social cultural competence's forming and formation are based on the developed model of training, which included four interrelated stages: linguistic, situational, integrative and creative ones. For forming and formation of English competence pupils of secondary schools of senior forms must learn in what way to read texts from authentic sources, how to reproduce obtained information in dialogical and monological speeches in situations of social and cultural orientation. The aim of the first stage is to master phonetic, lexical, grammatical skills, to overcome the difficulties of speech that can make the process of learning English language faster. Developed system of exercises must be used at each stage of teaching process. To ensure the effective forming and formation of English lingual social cultural competence of students of senior forms learning process must be based on such teaching principles as: principle of technological information and communicative principle. Experimental study should be conducted with an introduction made by a teacher of English, with the aim to inform pupils with purpose and objectives of discipline.

Keywords: lingual social cultural competence, authentic materials, electronic textbook, language competence, speech competence, methodical principles, didactical principles.

Рецензент: Слюсаренко Н.В.

УДК 372.853

Бурак В. І.*

АНАЛІЗ РЕФОРМИ КУРСУ ФІЗИКИ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Виконано аналіз здобутків і недоліків реформи змісту й структури курсу фізики основної школи. Головні переваги нового курсу фізики основної школи: він став базовим, відносно завершеним і охоплює початкові відомості про найважливіші фізичні явища; система побудови змісту наближена до концентричної. Головні недоліки: нова структура курсу фізики не повністю відповідає навчальній структурі середньої школи через вивчення механіки наприкінці 9-го класу; освоєння механіки наприкінці 9-го класу становить принципову проблему для учнів підліткового віку через недостатній рівень їх абстрактного мислення; розділ «Механічні та електромагнітні хвилі» раціональніше помістити перед розділом «Світлові явища». Зазначено напрямки вдосконалення базового курсу фізики основної школи, система побудови змісту якого відповідає навчальній структурі середньої школи.

Ключові слова: методика навчання фізики, основна школа, зміст, базовий курс фізики.

У 1967-1991 роках та в 1992-2007 роках, уже в незалежній Україні, курс фізики основної школи змінювався мало. Діяла ступенева система побудови його змісту. Перший ступінь охоплював 7-8 класи основної школи і надавав учням початкові доступні відомості про молекулярно-атомну будову речовини, механічні, теплові, електричні, магнітні, світлові явища [1; 2]. Другий ступінь охоплював 9-11 класи і надавав учням систематизовані доступні відомості з механіки, молекулярної фізики, електромагнетизму, оптики, квантової, атомної, ядерної фізики. У 9 класі основної школи вивчали частину фізики «Механіка».

Реформа курсу фізики, яка започаткована 2007 р., націлена на значне посилення ролі основної школи, по закінченні якої учні мають отримати повноцінну базову освіту

© Бурак В. І.